

**KONVENCIJA PAR PIEEJU INFORMĀCIJAI, SABIEDRĪBAS DALĪBU LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN IESPĒJU
GRIEZTIES TIESU IESTĀDĒS SAISTĪBĀ AR VIDES JAUTĀJUMIEM**

Orhūsā, Dānijā, 1998. gada 25. jūnijā

Šīs konvencijas Puses,

atgādinot 1. principu Stokholmas deklarācijā "Par cilvēka dzīvesvidi",

atgādinot arī 10. principu Riodežaneiro deklarācijā "Par vidi un attīstību",

atgādinot turklāt Ģenerālās asamblejas 1982. gada 28. oktobra Rezolūciju 37/7 par Pasaules dabas hartu un 1990. gada 14. decembra Rezolūciju 45/94 par nepieciešamību nodrošināt cilvēku labklājībai atbilstošu veselīgu vidi,

atgādinot Eiropas Vides un veselības hartu, kas pieņemta Pasaules Veselības organizācijas Pirmajā Eiropas Vides un veselības konferencē Frankfurtē pie Mainas Vācijā 1989. gada 8. decembrī,

apstiprinot vajadzību aizsargāt, saglabāt un uzlabot vides stāvokli un nodrošināt ilgtspējīgu un vidi saudzējošu attīstību,

atzīstot, ka atbilstoša vides aizsardzība ir būtisks priekšnosacījums, lai nodrošinātu cilvēku labklājību un iespēju īstenot cilvēku pamattiesības, tostarp tiesības uz dzīvību,

atzīstot arī to, ka katrai personai ir tiesības dzīvot vidē, kas atbilst šīs personas veselības stāvoklim un labklājībai, un pienākums gan individuāli, gan sadarbībā ar citiem aizsargāt un uzlabot vidi pašreizējo un nākamo paaudžu labā,

uzskatot, ka, lai īstenotu šīs tiesības un pildītu šo pienākumu, pilsoņiem jābūt pieejamai informācijai, jābūt tiesībām piedalīties lēmumu pieņemšanā un iespējai griezties tiesā saistībā ar vides jautājumiem, un šajā sakarā atzīstot, ka iedzīvotājiem var būt nepieciešama palīdzība, lai īstenotu savas tiesības,

atzīstot, ka vides aizsardzības jomā plašākas iespējas iegūt informāciju un sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā uzlabo lēmumu kvalitāti un sekmē to ieviešanu, veido sabiedrības izpratni par vides jautājumiem, dod iespēju sabiedrībai izteikt savas bažas un ļauj valsts iestādēm šādām bažām pievērst atbilstošu uzmanību,

cenšoties tādējādi veicināt atbildību un atklātību lēmumu pieņemšanā un stiprināt sabiedrības atbalstu lēmumiem vides jomā,

atzīstot, ka atklātība vēlama visos valsts pārvaldes sektoros, un aicinot likumdevējas iestādes īstenot šīs konvencijas principus savā darbībā,

atzīstot arī, ka sabiedrībai ir jābūt informētai par to, saskaņā ar kādām procedūrām notiek tās dalība lēmumu pieņemšanā vides jomā, brīvai pieejai šīm procedūrām un zināšanām par to, kā šīs procedūras izmantot,

atzīstot turklāt atsevišķu iedzīvotāju, nevalstisko organizāciju un privātā sektora attiecīgo nozīmi vides aizsardzībā,

vēloties sekmēt vides izglītību, lai attīstītu izpratni par vidi un ilgtspējīgu attīstību un veicinātu plašāku sabiedrības informētību un dalību tādu lēmumu pieņemšanā, kas ietekmē vidi un ilgtspējīgu attīstību,

ņemot vērā šajā sakarā to, cik svarīgi ir izmantot masu informācijas līdzekļus un elektroniskos vai citus saziņas līdzekļus, kas varētu rasties nākotnē,

atzīstot par svarīgu vides apsvērumu pilnīgu integrēšanu valsts pārvaldes lēmumu pieņemšanā un no tā izrietošo vajadzību nodrošināt valsts iestādes ar precīzu, pilnīgu un atjauninātu vides informāciju,

apliecinot, ka valsts iestādes glabā vides informāciju sabiedrības interesēs,

rūpējoties, lai sabiedrībai, tostarp organizācijām, būtu pieejama efektīva tiesvedības sistēma, kas nodrošinātu tiesību aktos noteikto interešu aizsardzību un likumību,

ņemot vērā to, cik svarīgi ir sniegt patērētājiem pietiekamu informāciju par produktiem, lai ļautu viņiem izdarīt apzinātu, videi labvēlīgu izvēli,

atzīstot sabiedrības bažas par ģenētiski modificēto organismu apzinātu izplatīšanu vidē un vajadzību veicināt atklātību un sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā šajā jomā,

būdami pārliecināti, ka šīs konvencijas ieviešana dos ieguldījumu demokrātijas stiprināšanā Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (EEK) reģionā,

apzinoties EEK lomu šajā sakarā un, *inter alia*, atgādinot EEK Pamatnostādnes par vides informācijas pieejamību un sabiedrības dalību vides lēmumu pieņemšanā, kas apstiprinātas Ministru deklarācijā, kura pieņemta Trešajā ministru konferencē "Vide Eiropai" Sofijā Bulgārijā 1995. gada 25. oktobrī,

ņemot vērā attiecīgos noteikumus Konvencijā par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, kas izstrādāta Espo, Somijā, 1991. gada 25. februārī, kā arī Konvencijā par rūpniecisko avāriju pārrobežu ietekmi un Konvencijā par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu, kas izstrādātas Helsinkos 1992. gada 17. martā, un citās reģionālās konvencijās,

apzinoties, ka šīs konvencijas pieņemšana sekmēs turpmāku procesa "Vide Eiropai" stiprināšanu un ietekmēs Ceturtās Ministru konferences rezultātus Orhūsā Dānijā 1998. gada jūnijā,

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀK IZKLĀSTĪTO.

1. pants

saistītus publiskus pakalpojumus, būdamas to struktūru vai personu pakļautībā, kas minētas a) vai b) apakšpunktā;

Mērķis

Lai pašreizējā un nākamajās paaudzēs aizsargātu ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, katra Puse saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem garantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

d) visu to reģionālo ekonomiskās integrācijas organizāciju institūcijas, kuras minētas 17. pantā un ir šīs konvencijas Puses.

2. pants

Šī definīcija neattiecas uz struktūrām vai institūcijām, kas pilda tiesas vai likumdevēja funkcijas.

Definīcijas

Šajā konvencijā:

3. "Vides informācija" ir jebkāda rakstiska, vizuāla, audiāla, elektroniska vai citāda materializēta informācija par:

1. "Puse", ja vien tekstā nav norādīts citādi, ir šīs konvencijas Līgumslēdzēja puse.

2. "Valsts iestāde" ir:

a) vides elementu, piemēram, gaisa un atmosfēras, ūdens, augsnes, zemes, ainavas un dabas teritoriju, bioloģiskās daudzveidības un tās komponentu, tostarp ģenētiski modificētu organismu, stāvokli un šo elementu mijiedarbību;

a) valsts, reģionāla vai cita līmeņa pārvaldes iestāde;

b) fiziskas vai juridiskas personas, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem īsteno valsts pārvaldes funkcijas, tostarp ar vidi saistītus īpašus pienākumus, darbības vai pakalpojumus;

b) faktoriem, tādiem kā vielas, enerģija, troksnis un radiācija, kā arī darbībām vai pasākumiem, tostarp administratīviem pasākumiem, nolīgumiem par sadarbību vides aizsardzībā, politiku, tiesību aktiem, plāniem un programmām, kas ietekmē vai varētu ietekmēt a) apakšpunktā minētos vides elementus, izmaksu un

c) visas citas fiziskas vai juridiskas personas, kurām ir valsts pārvaldes uzdevumi vai funkcijas vai kuras sniedz ar vidi

ieņēmumu analīzi vai citām ekonomiskajām analīzēm un pieņēmumiem, kas tiek izmantoti lēmumu pieņemšanā vides jomā;

c) cilvēku veselības stāvokli un drošību, cilvēku dzīves apstākļiem, kultūras un arhitektūras objektu stāvokli, tādā mērā, kādā tos ietekmē vai varētu ietekmēt vides elementu stāvoklis vai — ar šo elementu starpniecību — faktori, darbības vai pasākumi, kas minēti b) apakšpunktā.

4. "Sabiedrība" ir viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un — saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi — to apvienības, organizācijas vai grupas.

5. "Attiecīga sabiedrības daļa" ir sabiedrība, kuru ietekmē vai varētu ietekmēt lēmumu pieņemšana vides jomā vai kurai ir interese par to; šīs definīcijas piemērošanas nolūkā uzskata, ka nevalstiskajām organizācijām, kas veicina vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām, ir attiecīga interese.

3. pants

Vispārīgi noteikumi

1. Lai izveidotu un uzturētu skaidru, atklātu un saskaņotu struktūru šīs konvencijas noteikumu īstenošanai, katra Puse veic vajadzīgos likumdošanas, reglamentējošus un citus pasākumus, tostarp tādus, kuru mērķis ir nodrošināt tādu noteikumu savstarpējo saderību, ar kuriem īsteno šīs konvencijas noteikumus par informāciju, sabiedrības dalību un iespēju griezties tiesu iestādēs, kā arī atbilstošus piespiedu izpildes pasākumus.

2. Katra Puse cenšas nodrošināt to, ka amatpersonas un iestādes palīdz un sniedz norādījumus sabiedrībai, lai ļautu tai piekļūt informācijai, piedalīties lēmumu pieņemšanā un griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

3. Katra Puse veicina sabiedrības izglītību vides jomā un padziļina sabiedrības zināšanas par vides problēmām, jo īpaši par to, kā rast pieeju informācijai, piedalīties lēmumu pieņemšanā un griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

4. Katra Puse atbilstoši atzīst un atbalsta apvienības, organizācijas vai grupas, kas veicina vides aizsardzību, un nodrošina savas valsts tiesību sistēmas atbilstību šim pienākumam.

5. Šīs konvencijas noteikumi neierobežo Pušu tiesības īstenot vai ieviest pasākumus, kas nodrošina plašāku pieeju informācijai, lielāku sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un plašākas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, nekā prasīts šajā konvencijā.

6. Šī konvencija neuzliek pienākumu ierobežot pašlaik spēkā esošās tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

7. Katra Puse veicina šīs konvencijas principu piemērošanu ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā starptautiskā līmenī un vides jautājumu risināšanā starptautiskajās organizācijās.

8. Katra Puse nodrošina, lai personas, kas īsteno savas tiesības atbilstoši šīs konvencijas noteikumiem, par šādu iesaistīšanos nekādi netiktu sodītas, vajātas vai iespaidotas. Šis noteikums neierobežo valstu tiesu kompetenci lemt par pamatotu tiesāšanās izdevumu segšanu.

9. Atbilstoši šīs konvencijas attiecīgajiem noteikumiem sabiedrībai ir pieeja informācijai, iespēja piedalīties lēmumu pieņemšanā un iespēja griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem bez diskriminācijas atkarībā no pilsonības, tautības vai dzīvesvietas, bet — attiecībā uz juridiskām personām — bez diskriminācijas atkarībā no juridiskās adreses vai faktiskās darbības vietas.

4. pants

Pieeja vides informācijai

1. Katra Puse nodrošina to, ka, atbildot uz lūgumu sniegt vides informāciju, valsts iestādes, ievērojot turpmākos šā panta punktus un attiecīgās valsts tiesību aktus, sabiedrībai dara pieejamu lūgto informāciju, tostarp — pēc atbilstoša lūguma un saskaņā ar šā punkta b) apakšpunktu — to dokumentu kopijas, kas satur vai ietver attiecīgo informāciju:

a) neprasot, lai lūguma iesniedzējs pamato savu interesi;

b) prasītajā formā, izņemot gadījumus, kad:

i) valsts iestādei ir pamatots iemesls attiecīgo informāciju darīt pieejamu citā formā, šajā gadījumā norādot iemeslus; vai

ii) attiecīgā informācija jau ir publiski pieejama citā formā.

2. Šā panta 1. punktā minēto vides informāciju dara pieejamu iespējami ātri un ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc lūguma iesniegšanas, izņemot gadījumus, kad informācijas apjoma un sarežģītības dēļ šis termiņš ir jāpagarina līdz ilgākais diviem mēnešiem. Lūguma iesniedzēju informē par jebkādu šā termiņa pagarinājumu un tā iemesliem.

3. Lūgumu sniegt vides informāciju var noraidīt, ja:

a) lūgums ir adresēts valsts iestādei, kuras rīcībā nav attiecīgās informācijas;

- b) lūgums ir acīm redzami nepamatots vai formulēts pārāk vispārīgi vai
- c) lūgums attiecas uz dokumentiem, kas ir sagatavošanas stadijā, vai valsts iestāžu iekšējo saziņu, ja šāds izņēmums ir paredzēts attiecīgās valsts tiesību aktos vai parastajā praksē, ņemot vērā sabiedrības intereses saistībā ar informācijas izpaušanu.
4. Lūgumu sniegt vides informāciju var noraidīt, ja tās izpaušana varētu nelabvēlīgi ietekmēt:
- a) valsts iestāžu procedūru konfidencialitāti, ja šāda konfidencialitāte ir paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos;
- b) starptautiskās attiecības, valsts aizsardzību vai sabiedrisko drošību;
- c) tiesvedību, personu izredzes uz taisnīgu lietas iztiesāšanu vai valsts iestāžu iespējas veikt izmeklēšanu krimināllietā vai disciplinārlietā;
- d) komercnoslēpumu vai rūpniecisku noslēpumu, ja šāda noslēpuma aizsardzība paredzēta tiesību aktos, lai aizsargātu likumīgās ekonomiskās intereses. Šādos gadījumos ir jāizpauž informācija par emisijām, kurām ir būtiska nozīme saistībā ar vides aizsardzību;
- e) intelektuālā īpašuma tiesības;
- f) tādu personas datu un/vai lietu konfidencialitāti, kas attiecas uz fizisku personu, ja šī persona nav piekritusi tam, ka šāda informācija tiek izpausta sabiedrībai, un ja šādas informācijas konfidencialitāte ir paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos;
- g) tādas trešās personas intereses, kura sniegusi lūgto informāciju, bet tai nav bijis un nevar būt likumā noteikts pienākums to darīt, un šī persona nav piekritusi attiecīgās informācijas izpaušanai; vai
- h) vidi, uz ko attiecas informācija, tādu kā reti sastopamu sugu vairošanās vieta.

Iepriekšminētos atteikuma iemeslus interpretē sašaurināti, ņemot vērā sabiedrības intereses saistībā ar lūgtās informācijas izpaušanu, kā arī to, vai lūgtā informācija attiecas uz emisijām vidē.

5. Ja valsts iestādes rīcībā nav lūgtās vides informācijas, šī valsts iestāde cik drīz vien iespējams informē lūguma iesniedzēju par to, kurā valsts iestādē, pēc tās ieskatiem, ir iespējams griezties attiecīgās informācijas saņemšanai, vai arī pārsūta lūgumu uz minēto iestādi, attiecīgi informējot lūguma iesniedzēju.

6. Katra Puse nodrošina to, ka gadījumos, kad informāciju, kura atbilstoši šā panta 3. punkta c) apakšpunktam un 4.

punktam nav izpaužama, var nodalīt, nekaitējot neizpaužamās informācijas konfidencialitātei, valsts iestādes dara pieejamu pārējo lūgto vides informāciju.

7. Par lūguma noraidīšanu paziņo rakstiski, ja lūgums ir bijis rakstisks vai ja to lūdz lūguma iesniedzējs. Paziņojumā par noraidījumu valsts iestāde norāda šāda noraidījuma iemeslus un informē lūguma iesniedzēju par lietas pārskatīšanas procedūru, kas paredzēta saskaņā ar 9. pantu. Par lūguma noraidīšanu paziņo iespējami ātri un ne vēlāk kā viena mēneša laikā, izņemot gadījumus, kad lūgtās informācijas sarežģītības dēļ šis termiņš ir jāpagarina līdz ilgākais diviem mēnešiem. Lūguma iesniedzēju informē par jebkādu šā termiņa pagarinājumu un tā iemesliem.

8. Katra Puse var atļaut valsts iestādēm, kas sniedz šādu informāciju, noteikt maksu par šo pakalpojumu, bet šī maksa nedrīkst būt nepamatoti liela.

Valsts iestādes, kas gatavojas noteikt šādu maksu par informācijas sniegšanu, lūgumu iesniedzējiem dara pieejamu informāciju par iekasējamo maksu, norādot gadījumus, kad var atbrīvot no šādas maksas un kad informācijas sniegšanas priekšnosacījums ir tās priekšapmaksa.

5. pants

Vides informācijas apkopošana un izplatīšana

1. Katra Puse nodrošina to, ka:

- a) valsts iestāžu rīcībā ir vides informācija to funkciju īstenošanai un ka tās regulāri atjauno šo informāciju;
- b) tiek izveidotas obligātas sistēmas, lai valsts iestādēm sniegtu atbilstošu informāciju par plānotajām un esošajām darbībām, kam var būt nozīmīga ietekme uz vidi;
- c) gadījumos, kad cilvēku darbība vai dabiski cēloņi radījuši jebkādas nenovēršamus draudus cilvēku veselībai vai videi, tām personām, kas varētu būt apdraudētas, tūlīt un nekavējoties izplata visu valsts iestāžu rīcībā esošo informāciju, kas varētu palīdzēt sabiedrībai veikt pasākumus, lai novērstu vai mazinātu iespējamo kaitējumu.

2. Katra Puse nodrošina to, ka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem valsts iestādes vides informāciju dara pieejamu sabiedrībai atklāti un ka vides informācija ir viegli pieejama, *inter alia*:

- a) sniedzot sabiedrībai pietiekamu informāciju par attiecīgo valsts iestāžu rīcībā esošās vides informācijas veidu un apjomu, par galvenajiem nosacījumiem, atbilstoši kuriem šāda informācija tiek nodota sabiedrības rīcībā un ir pieejama, kā arī par kārtību, kādā to var iegūt;

- b) ieviešot un veicot praktiskus pasākumus, piemēram:
- i) izveidojot publiski pieejamus sarakstus, reģistrus vai lietas;
 - ii) prasot, lai amatpersonas atbalsta sabiedrību, ja tā saskaņā ar šo konvenciju meklē pieeju informācijai; un
 - iii) norādot kontaktinformāciju; un
- c) nodrošinot bezmaksas pieeju vides informācijai, kas ietverta b) apakšpunkta i) punktā minētajos sarakstos, reģistros vai lietās.

3. Katra Puse nodrošina to, ka vides informācija kļūst arvien plašāk pieejama elektroniskajās datu bāzēs, kas ir viegli pieejamas sabiedrībai, izmantojot sabiedriskos telekomunikāciju tīklus. Šādi pieejamai informācijai būtu jāietver:

- a) ziņojumi par vides stāvokli, kas minēti šā panta 4. punktā;
- b) tiesību akti par vidi vai saistībā ar to;
- c) attiecīgos gadījumos politikas, plāni un programmas par vidi vai saistībā ar to, kā arī nolīgumi vides jomā; un
- d) cita informācija tiktāl, ciktāl šādas informācijas pieejamība minētajā formā varētu sekmēt to attiecīgās valsts tiesību aktu piemērošanu, ar kuriem īsteno šo konvenciju, ar nosacījumu, ka šāda informācija jau ir pieejama elektroniski.

4. Katra Puse regulāri, ne retāk kā reizi trīs vai četros gados, publicē un izplata valsts ziņojumu par vides stāvokli, ietverot informāciju par vides kvalitāti un informāciju par slodzēm vidē.

5. Katra Puse saskaņā ar saviem tiesību aktiem veic pasākumus, lai, *inter alia*, izplatītu:

- a) dažādos valsts pārvaldes līmeņos sagatavotus tiesību aktus un politikas dokumentus, piemēram, dokumentus par stratēģijām, politiku, programmām un rīcības plāniem saistībā ar vidi, kā arī progresa ziņojumus par to ieviešanu;
- b) starptautiskus līgumus, konvencijas un nolīgumus par vides jautājumiem; un
- c) attiecīgos gadījumos citus nozīmīgus starptautiskus dokumentus par vides jautājumiem.

6. Katra Puse mudina saimnieciskās darbības subjektus, kuru darbībām ir nozīmīga ietekme uz vidi, regulāri informēt sabiedrību par viņu darbību un produktu ietekmi uz vidi, attiecīgos gadījumos izmantojot brīvprātīgas ekomarķējuma vai ekoaudīta sistēmas vai citus līdzekļus.

7. Katra Puse:

- a) publisko faktus un faktu analīzi, ko tā uzskata par atbilstošiem un svarīgiem, izstrādājot nozīmīgākos priekšlikumus vides politikas jomā;
- b) publicē vai citādi dara pieejamus esošos izskaidrojošos materiālus par savu sadarbību ar sabiedrību jautājumos, uz ko attiecas šī konvencija; un
- c) piemērotā veidā sniedz informāciju par to, kā visos valsts pārvaldes līmeņos tiek pildītas valstiskās funkcijas vai sniegti publiskie pakalpojumi saistībā ar vidi.

8. Katra Puse izstrādā sistēmas, lai nodrošinātu to, ka sabiedrība saņem par produktu pietiekamu informāciju tādā veidā, kas ļauj patērētājiem izdarīt apzinātu, videi draudzīgu izvēli.

9. Katra Puse veic pasākumus, lai pakāpeniski, attiecīgos gadījumos ņemot vērā starptautiskos procesus, izveidotu vienotu valsts mēroga piesārņojuma inventarizācijas sarakstu vai reģistru sistēmu, izmantojot strukturētu, datorizētu un publiski pieejamu datu bāzi, kas izveidota, apkopojot standartizētus ziņojumus. Šāda sistēma var ietvert datus par noteiktu darbību veikšanas iznākumā radušos konkrētu vielu un produktu ievadīšanu, izplūdi un pārnesei vidē, kā arī objektā vai ārpus tā esošās apstrādes un apglabāšanas vietās, tostarp datus par ūdens, enerģijas un resursu izlietojumu.

10. Šis pants neierobežo Pušu tiesības atteikties izpaust noteiktu informāciju par vidi, kā noteikts 4. panta 3. un 4. punktā.

6. pants

Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā par īpašām darbībām

1. Katra Puse:

- a) piemēro šā panta noteikumus attiecībā uz lēmumiem par to, vai atļaut veikt ierosinātās darbības, kas uzskaitītas I pielikumā;
- b) saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem piemēro šā panta noteikumus arī attiecībā uz lēmumiem par ierosinātajām darbībām, kuras nav uzskaitītas I pielikumā un kurām var būt nozīmīga ietekme uz vidi. Šādā gadījumā Puses nosaka, vai šie noteikumi attiecas uz ierosināto darbību;
- c) atsevišķos gadījumos, ja tā paredzēts attiecīgās valsts tiesību aktos, var pieņemt lēmumu nepiemērot šā panta noteikumus ierosinātajām darbībām, kas kalpo valsts aizsardzības mērķiem, ja attiecīgā Puse uzskata, ka šāda piemērošana varētu būt pretrunā minētajiem mērķiem.

2. Attiecīgu sabiedrības daļu savlaicīgi un efektīvi, attiecīgi ar publisku paziņojumu vai individuāli, informē par vides lēmumu pieņemšanas procedūras sākšanu, *inter alia*, par:

- a) ierosināto darbību un pieteikumu, par kuru ir jāpieņem lēmums;
- b) iespējamo lēmumu vai lēmumu projektu būtību;
- c) valsts iestādi, kas atbildīga par lēmuma pieņemšanu;
- d) paredzēto procedūru, tostarp — ja šādu informāciju ir iespējams sniegt — norādot:
 - i) procedūras sākuma datumu;
 - ii) sabiedrības dalības iespējas;
 - iii) katras paredzētās sabiedriskās apspriešanas laiku un vietu;
 - iv) valsts iestādi, kurā var iegūt attiecīgo informāciju un kurā sabiedrības vērtēšanai nodota attiecīgā informācija;
 - v) attiecīgo valsts iestādi vai kādu citu oficiālu iestādi, kurai var iesniegt komentārus vai jautājumus, un termiņu komentāru vai jautājumu iesniegšanai;
 - vi) kāda attiecīga vides informācija ir pieejama saistībā ar ierosināto darbību; un
- e) to, ka uz darbību attiecas procedūra, kurā valsts vai pārrobežu mērogā novērtē ietekmi uz vidi.

3. Sabiedrības dalības procedūrās dažādiem to posmiem paredz pamatotus termiņus, atvēlot pietiekamu laiku, lai sabiedrību informētu saskaņā ar šā panta 2. punktu un lai sabiedrība varētu sagatavoties un efektīvi piedalīties ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanas procesā.

4. Katra Puse nodrošina sabiedrības dalību jau procesa sākumā, kad vēl ir iespējami jebkādi risinājumi un kad var īstenot efektīvu sabiedrības dalību procesā.

5. Katra Puse, ja tas ir lietderīgi, mudina ikvienu, kas plāno iesniegt pieteikumu atļaujas saņemšanai, jau pirms pieteikuma iesniegšanas noteikt attiecīgu sabiedrības daļu, iesaistīties diskusijās un sniegt informāciju par paredzamā pieteikuma būtību.

6. Katra Puse prasa, lai kompetentās valsts iestādes — bez maksas, tiklīdz tas ir iespējams un pamatojoties uz attiecīgu lūgumu, ja to paredz attiecīgās valsts tiesību akti, — attiecīgai sabiedrības daļai izpētes nolūkā nodrošina pieeju visai šajā pantā minētajai informācijai, kas attiecas uz lēmumu pieņemšanu un ir pieejama sabiedrības dalības procesā, neierobežojot Pušu tiesības atteikties izpaust noteiktu

informāciju saskaņā ar 4. panta 3. un 4. punktu. Neskarot 4. panta noteikumus, attiecīgā informācija ietver vismaz turpmāk norādīto:

- a) vietas aprakstu, kā arī ierosinātās darbības fizisko un tehnisko raksturojumu, tostarp aplēses par paredzamajiem atkritumiem un emisijām;
- b) aprakstu par ierosinātās darbības nozīmīgo ietekmi uz vidi;
- c) aprakstu par pasākumiem, kas paredzēti, lai novērstu un/vai samazinātu minēto ietekmi, tostarp emisijas;
- d) netehnisku kopsavilkumu par iepriekš izklāstīto;
- e) apkopojumu par nozīmīgākajiem alternatīvajiem risinājumiem, ko izpētījis pieteikuma iesniedzējs; un
- f) saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem — galvenos ziņojumus un priekšlikumus, kas ir iesniegti valsts iestādei uz to laiku, kad attiecīga sabiedrības daļa tiek informēta saskaņā ar šā panta 2. punktu.

7. Sabiedrības dalības procedūras dod iespēju sabiedrībai rakstiski vai, attiecīgos gadījumos, sabiedriskās apspriešanas laikā vai publiskās pārrunās ar pieteikuma iesniedzēju, iesniegt jebkādus komentārus, informāciju, analīzi vai viedokļus, ko sabiedrība uzskata par būtiskiem saistībā ar paredzamo darbību.

8. Katra Puse nodrošina to, ka lēmuma pieņemšanā pienācīgi ievēro sabiedrības dalības procedūras rezultātus.

9. Katra Puse nodrošina to, ka — tiklīdz valsts iestāde ir pieņēmusi lēmumu — sabiedrība nekavējoties tiek informēta par šo lēmumu saskaņā ar atbilstošām procedūrām. Katra Puse dara sabiedrībai pieejamu lēmuma tekstu līdz ar pamatojumiem un apsvērumiem, uz kuriem pamatojas lēmums.

10. Katra Puse nodrošina to, ka gadījumos, kad valsts iestāde pārskata vai atjaunina kādas šā panta 1. punktā minētās darbības īstenošanas nosacījumus, šā panta 2. līdz 9. punkta noteikumus piemēro *mutatis mutandis*, ja tas ir lietderīgi.

11. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un tad, ja tas ir iespējams, attiecīgos gadījumos piemēro šā panta noteikumus, pieņemot lēmumus par to, vai atļaut ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē.

7. pants

Sabiedrības dalība ar vidi saistīto plānu, programmu un politikas sagatavošanā

Katra Puse veic atbilstošus praktiskus un/vai citus pasākumus, lai iesaistītu sabiedrību ar vidi saistītu plānu un programmu sagatavošanā, balstoties uz atklātības un godīguma principiem un sniedzot sabiedrībai nepieciešamo informāciju. Šajā sakarā

piemēro 6. panta 3., 4. un 8. punktu. Attiecīgā valsts iestāde, ņemot vērā šīs konvencijas mērķus, nosaka to sabiedrības daļu, kura var piedalīties šajos pasākumos. Katra Puse atbilstoši cenšas nodrošināt sabiedrības dalību ar vidi saistītās politikas izstrādāšanā.

8. pants

Sabiedrības dalība normatīvo aktu un/vai vispārēji piemērojamu juridiski saistošu noteikumu sagatavošanā

Katra Puse cenšas veicināt efektīvu sabiedrības dalību attiecīgajā posmā un — kamēr vēl ir iespējami jebkādi risinājumi — posmā, kad valsts iestādes izstrādā tādus normatīvos aktus vai citus vispārēji piemērojamus juridiski saistošus noteikumus, kam var būt nozīmīga ietekme uz vidi.

Tādēļ būtu jāveic šādi pasākumi:

- a) jānosaka pietiekami termiņi, lai nodrošinātu efektīvu dalību;
- b) jāpublicē vai citādi jā dara pieejami sabiedrībai noteikumu projekti;
- c) jānodrošina sabiedrībai iespēja izteikt savus apsvērumus tieši vai ar reprezentatīvu konsultatīvu organizāciju starpniecību.

Sabiedrības dalības rezultātu ņem vērā tiktāl, ciktāl tas iespējams.

9. pants

Iespēja griezties tiesu iestādēs

1. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ikvienai personai, kura uzskata, ka tās lūgums sniegt informāciju saskaņā ar 4. pantu ir ticis ignorēts, daļēji vai pilnīgi nepamatoti noraidīts, nepietiekami atbildēts vai kā citādi nav izskatīts atbilstoši minētā panta noteikumiem, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas izveidota ar tiesību aktiem.

Gadījumos, kad Puses paredz pārskatīšanu tiesu iestādē, tās nodrošina, lai attiecīgajai personai būtu pieejama arī ātra, ar tiesību aktiem noteikta procedūra, kas ir bezmaksas vai nav saistīta ar pārāk lielām izmaksām un saskaņā ar kuru lūgumu atkārtoti izskata kāda valsts iestāde vai izskata neatkarīga un objektīva institūcija, kas nav tiesa.

Saskaņā ar šo 1. punktu pieņemtie galīgie lēmumi ir saistoši valsts iestādēm, kuru rīcībā ir attiecīgā informācija. Šo lēmumu pamatojumu norāda rakstiski vismaz tajos gadījumos, kad pieeja informācijai tiek atteikta saskaņā ar šo punktu.

2. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka attiecīgas sabiedrības daļas pārstāvjiem:

- a) kuriem ir pamatota interese vai arī
- b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas izveidota ar tiesību aktiem, lai — pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem — apstrīdētu jebkura tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt attiecīgai sabiedrības daļai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. Tādēļ a) apakšpunkta piemērošanas nolūkā par pamatotu uzskata ikvienas tādas nevalstiskas organizācijas interesi, kura atbilst 2. panta 5. punktā minētajām prasībām. Šādas organizācijas uzskata arī par tādām, kam ir tiesības, attiecībā uz kurām ir iespējams tiesību aizskārums, kā paredzēts b) apakšpunktā.

Šā panta 2. punkta noteikumi neizslēdz iespēju pārskatīšanas nolūkā iepriekš griezties administratīvā iestādē, kā arī neiespaido prasību, ka pirms vērsšanās tiesā ir jāizmanto visas administratīvās pārskatīšanas procedūras, ja šāda prasība paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos.

3. Turklāt, neskarot 1. un 2. punktā minētās pārskatīšanas procedūras, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu, ir pieejamas administratīvās vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.

4. Turklāt, neskarot 1. punktu, šā panta 1., 2. un 3. punktā minētajām procedūrām ir jānodrošina pamatoti un efektīvi tiesiskie līdzekļi, tostarp, vajadzības gadījumā, pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi, un tām ir jābūt taisnīgām, objektīvām un ātrām, kā arī tās nav saistītas ar pārmērīgām izmaksām. Šajā pantā paredzētos lēmumus noformē vai reģistrē rakstiski. Tiesu un, ja iespējams, citu institūciju lēmumi ir publiski pieejami.

5. Lai šā panta noteikumus padarītu efektīvākus, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrība tiek informēta par administratīvajām vai tiesas procedūrām, kas tai pieejamas pārskatīšanas nolūkā, kā arī lemj par atbilstošu palīdzības sistēmu ieviešanu, lai novērstu vai mazinātu finansiālus un citus šķēršļus saistībā ar griešanos tiesu iestādēs.

10. pants

Pušu sanāksmes

1. Pirmā Pušu sanāksme tiek sasaukta ne vēlāk kā gadu pēc dienas, kad stājas spēkā šī konvencija. Turpmāk kārtējās Pušu sanāksmes notiek vismaz reizi divos gados, ja vien Puses nenolemj citādi, vai pēc kādas Puses rakstiska lūguma ar nosacījumu, ka sešos mēnešos pēc tam, kad Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretārs attiecīgo lūgumu darījis zināmu visām Pusēm, to ir atbalstījusi vismaz viena trešdaļa Pušu.

2. Sanāksmēs Puses pastāvīgi uzrauga šīs konvencijas piemērošanas gaitu, pamatojoties uz regulāriem Pušu ziņojumiem, un šajā nolūkā:

- a) pārskata savu politiku, juridiskos un metodoloģiskos risinājumus attiecībā uz pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un griešanos tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, lai tālāk uzlabotu šīs jomas;
- b) dalās informācijā par pieredzi, kas gūta, noslēdzot un īstenojot ar šīs konvencijas mērķiem saistītus divpusējus un daudzpusējus nolīgumus vai citas vienošanās, kuru dalībnieces ir viena vai vairākas Puses;
- c) vajadzības gadījumā lūdz iesaistīties Eiropas Ekonomikas komisijas attiecīgās struktūras, kā arī citas kompetentas starptautiskās struktūras un īpašās komitejas, lai risinātu jautājumus, kas ir būtiski šīs konvencijas mērķu sasniegšanai;
- d) izveido jebkādas palīgstruktūras, ko uzskata par vajadzīgām;
- e) vajadzības gadījumā sagatavo šīs konvencijas protokolus;
- f) saskaņā ar 14. pantu izskata un pieņem priekšlikumus par grozījumiem šajā konvencijā;
- g) nosaka un veic jebkādu papildu pasākumus, kas var būt nepieciešami šīs konvencijas mērķu sasniegšanai;
- h) pirmajā sanāksmē izskata un atbilstoši konsensa principam pieņem sanāksmju un palīgstruktūru sanāksmju reglamentu;
- i) pirmajā sanāksmē apkopo pieredzi par 5. panta 9. punkta noteikumu īstenošanu un apsver, kādi pasākumi ir nepieciešami, lai uzlabotu minētajā punktā paredzēto sistēmu, ņemot vērā spēkā esošās procedūras un jaunākos datus attiecīgajās valstīs, kā arī tāda atbilstoša dokumenta izstrādi, kurš attiecas uz piesārņojuma

izplūdes un pārneses reģistriem vai inventarizācijas sarakstiem un kuru varētu pievienot šai konvencijai.

3. Vajadzības gadījumā Pušu sanāksmes atbilstoši konsensa principam var lemt par finanšu noteikumu pieņemšanu.

4. Apvienoto Nāciju Organizācijai, tās specializētajām iestādēm un Starptautiskajai Atomenerģijas aģentūrai, tāpat kā visām valstīm vai reģionālajām ekonomiskās integrācijas organizācijām, kam saskaņā ar 17. pantu ir tiesības parakstīt šo konvenciju, bet kas nav šīs konvencijas Puses, kā arī ikvienai starpvaldību organizācijai, kas ir kompetenta jomā, uz kuru attiecas šī konvencija, ir tiesības novērotāja statusā piedalīties Pušu sanāksmēs.

5. Ikvienai nevalstiskai organizācijai, kas ir kompetenta jomā, uz kuru attiecas šī konvencija, un kas ir informējusi Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretāru par savu vēlmi būt pārstāvētai Pušu sanāksmēs, ir tiesības piedalīties novērotāja statusā, ja pret to neiebilst vismaz viena trešdaļa klātesošo Pušu.

6. Lai piemērotu 4. un 5. punktu, šā panta 2. punkta h) apakšpunktā minētajā reglamentā paredz praktiskus pasākumus attiecībā uz piedalīšanās kārtību un citus atbilstošus noteikumus.

11. pants

Balsstiesības

1. Izņemot gadījumus, kas paredzēti 2. punktā, katrai šīs konvencijas Pusei ir viena balss.

2. Balsojot par jautājumiem, kas ir to kompetencē, reģionālajām ekonomiskās integrācijas organizācijām ir tāds balsu skaits, kas atbilst šo organizāciju dalībvalstu — šīs konvencijas Pušu — skaitam. Šādas organizācijas nebalso, ja to dalībvalstis izmanto savas balsstiesības, un *vice versa*.

12. pants

Sekretariāts

Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretārs pilda šādas sekretariāta funkcijas:

- a) sasauc un sagatavo Pušu sanāksmes;
- b) pārsūta Pusēm ziņojumus un citu informāciju, kas saņemta saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem;
- c) pilda citas funkcijas, kuras var noteikt Puses.

13. pants

Pielikumi

Šīs konvencijas pielikumi ir tās neatņemama sastāvdaļa.

14. pants

Grozījumi konvencijā

1. Ikvienu Puse var ierosināt grozījumus šajā konvencijā.
2. Jebkuru priekšlikumu izdarīt grozījumus šajā konvencijā iesniedz rakstiski Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretāram, kas to dara zināmu visām Pusēm ne vēlāk kā deviņdesmit dienas pirms Pušu sanāksmes, kurā ierosināts pieņemt šo grozījumu.
3. Puses pieliek visas pūles, lai atbilstoši konsensa principam panāktu vienošanos par katru ierosināto šīs konvencijas grozījumu. Ja visi centieni rast konsensu ir bijuši nesekmīgi un vienošanās netiek panākta, tad galīgo lēmumu par grozījumu var pieņemt, ja "par" balso trīs ceturtdaļas sanāksmē klātesošo un balsojošo Pušu.
4. Šīs konvencijas grozījumus, kas pieņemti saskaņā ar 3. punktu, depozitārijs nodod visām Pusēm, lai tos ratificētu, apstiprinātu vai pieņemtu. Šīs konvencijas grozījumi, kas nav kāda pielikuma grozījumi, attiecībā uz Pusēm, kas tos ratificējušas, apstiprinājušas vai pieņēmušas, stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc tam, kad depozitārijs no vismaz trim ceturtdaļām šo Pušu ir saņēmis paziņojumu par attiecīgo grozījumu ratifikāciju, apstiprināšanu vai pieņemšanu. Turpmāk attiecībā uz jebkuru citu Pusi grozījumi stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc tam, kad šī Puse deponējusi grozījumu ratifikācijas, apstiprināšanas vai pieņemšanas dokumentu.
5. Jebkura Puse, kas nevar apstiprināt kāda šīs konvencijas pielikuma grozījumus, par to rakstiski paziņo depozitārijam divpadsmit mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts paziņojums par grozījumu pieņemšanu. Depozitārijs nekavējoties informē visas Puses par šāda paziņojuma saņemšanu. Puse jebkurā laikā var aizstāt savu iepriekšējo paziņojumu un pieņemt grozījumus, un attiecībā uz minēto Pusi šādi pielikuma grozījumi stājas spēkā, kad grozījumu pieņemšanas dokuments ir deponēts depozitārijam.

6. Divpadsmit mēnešus pēc tam, kad depozitārijs saskaņā ar 4. punktu ir nodevis Pusēm pielikuma grozījumus, tie stājas spēkā attiecībā uz tām Pusēm, kuras nav iesniegušas depozitārijam 5. punktā paredzēto paziņojumu, ar nosacījumu, ka šādu paziņojumu ir iesniegusi ne vairāk kā viena trešdaļa Pušu.

7. Šā panta piemērošanas nolūkā "klātesošās un balsojošās Puses" nozīmē Puses, kas piedalās sanāksmē un balso "par" vai "pret".

15. pants

Atbilstības izvērtēšana

Lai izskatītu atbilstību šīs konvencijas noteikumiem, Pušu sanāksme atbilstoši konsensa principam paredz konsultatīvus ārpusstiesas pasākumus, kas veicami brīvprātīgi un nav konfrontējoši. Šie pasākumi ļauj attiecīgi iesaistīt sabiedrību, un tajos var paredzēt iespēju izskatīt sabiedrības locekļu paziņojumus par jautājumiem, kas saistīti ar šo konvenciju.

16. pants

Domstarpību izšķiršana

1. Ja divām vai vairāk Pusēm rodas domstarpības par šīs konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, attiecīgās Puses cenšas tās izšķirt sarunu ceļā vai jebkādiem citiem domstarpību izšķiršanas līdzekļiem, ko tās atzīst par pieņemamu.
2. Parakstot, ratificējot, pieņemot, apstiprinot šo konvenciju vai pievienojoties tai, vai jebkurā laikā pēc tam, ikvienu Puse var rakstiski paziņot depozitārijam par to, ka attiecībā uz domstarpībām, kas netiek izšķirtas saskaņā ar 1. punktu, tā attiecībās ar ikvienu Pusi, kas apņemas to pašu, atzīst par saistošu vienu vai abus no šādiem domstarpību izšķiršanas līdzekļiem:
 - a) domstarpību izšķiršanu Starptautiskajā Tiesā;
 - b) domstarpību izšķiršanu šķīrējtiesā saskaņā ar II pielikumā noteikto procedūru.
3. Gadījumos, kad iesaistītās puses ir atzinušas abus 2. punktā minētos domstarpību izšķiršanas veidus, domstarpības var izšķirt vienīgi Starptautiskajā Tiesā, ja vien puses nevienojas par ko citu.

17. pants

Parakstīšana

Orhūsā (Dānija) 1998. gada 25. jūnijā un pēc tam Apvienoto Nāciju Organizācijas mītnē Ņujorkā līdz 1998. gada 21. decembrim šo konvenciju var parakstīt Eiropas Ekonomikas komisijas dalībvalstis un valstis, kurām saskaņā ar Ekonomikas un sociālās padomes 1947. gada 28. marta 36. (IV) rezolūcijas 8. un 11. punktu ir padomdevēju statuss Eiropas Ekonomikas komisijā, kā arī reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas, ko izveidojušas suverēnās Eiropas Ekonomikas komisijas dalībvalstis un kam šīs dalībvalstis nodevušas pilnvaras rīkoties jautājumos, uz ko attiecas šī konvencija, tostarp pilnvaras slēgt līgumus, kas attiecas uz šiem jautājumiem.

18. pants

Depozitārijs

Šīs konvencijas deponētāja funkcijas pilda Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs.

19. pants

Ratificēšana, pieņemšana, apstiprināšana un pievienošanās

1. Šo konvenciju ratificē, pieņem vai apstiprina valstis un reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas, kas to paraksta.
2. No 1998. gada 22. decembra šai konvencijai var pievienoties 17. pantā minētās valstis un reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas.
3. Jebkura cita valsts, kas nav minēta šā panta 2. punktā un kas ir Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, var pievienoties konvencijai ar Pušu sanāksmes piekrišanu.
4. Jebkura 17. pantā minētā organizācija, kas kļūst par šīs konvencijas Pusi, uzņemas visas saistības, kas izriet no šīs konvencijas, arī tad, ja neviena no šīs organizācijas dalībvalstīm nav šīs konvencijas Puse. Gadījumā, ja viena vai vairākas no organizācijas dalībvalstīm ir šīs konvencijas Puses, tad organizācija un tās dalībvalstis lemj par to, kāds ir atbildības sadalījums, pildot šajā konvencijā paredzētos pienākumus. Šādos gadījumos organizācija un tās dalībvalstis nevar vienlaikus īstenot tiesības, kas izriet no šīs konvencijas.
5. Šīs konvencijas 17. pantā minētās reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas attiecīgajos ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumentos norāda, kādas ir to pilnvaras jautājumos, uz kuriem attiecas šī konvencija. Šīs organizācijas informē deponētāju arī par jebkādam nozīmīgām izmaiņām to pilnvarās.

20. pants

Stāšanās spēkā

1. Šī konvencija stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc sešpadsmitā ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumenta deponēšanas.
2. Piemērojot šā panta 1. punktu, reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas deponētu dokumentu nepieskaita dokumentiem, ko deponējušas šīs organizācijas dalībvalstis.
3. Attiecībā uz katru valsti vai organizāciju, kas minēta 17. pantā un kas šo konvenciju ratificē, pieņem, apstiprina vai pievienojas tai pēc sešpadsmitā ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumenta deponēšanas, šī konvencija stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc tam, kad šī valsts vai organizācija ir deponējusi ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumentu.

21. pants

Denonsēšana

Jebkurā laikā pēc tam, kad pagājuši trīs gadi pēc šīs konvencijas stāšanās spēkā attiecībā uz kādu Pusi, šī Puse var denonsēt konvenciju, iesniedzot rakstisku paziņojumu deponētārijam. Šāda denonsēšana stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc dienas, kad deponētārijs saņēmis paziņojumu par to.

22. pants

Autentiski teksti

Šīs konvencijas oriģināleksemplārs, kura teksts angļu, krievu un franču valodā ir vienlīdz autentisks, tiek deponēts Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

TO APLIECINOT, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo konvenciju.

Orhūsā (Dānija), tūkstoš deviņi simti deviņdesmit astotā gada divdesmit piektajā jūnijā.

I PIELIKUMS

KONVENCIJAS 6. PANTA 1. PUNKTA a) APAKŠPUNKTĀ MINĒTO DARBĪBU SARAKSTS

1. Enerģētikas sektors:
 - naftas un gāzes pārstrādes uzņēmumi,
 - gazifikācijas un sašķidrīnāšanas iekārtas,
 - termoelektrostacijas un citas sadedzināšanas iekārtas, kuru jauda ir 50 megavati (MW) un vairāk,
 - koksa krāsnis,
 - atomelektrostacijas un citas kodolspēkstacijas, tostarp to demontāža vai apstādināšana ⁽¹⁾(izņemot zinātniskās pētnieciskas kodolmateriālu un bagātinātu kodolmateriālu ražošanas un pārstrādes iekārtas, kuru maksimālā jauda nepārsniedz 1 kilovatu (kW) vidējās siltumenerģijas),
 - iekārtas izmantotās kodoldegvielas atkārtotai apstrādei,
 - iekārtas, kas paredzētas:
 - kodoldegvielas ražošanai vai bagātināšanai,
 - izmantotās kodoldegvielas vai paaugstinātas radioaktivitātes atkritumu apstrādei,
 - izmantotās kodoldegvielas galīgai apglabāšanai,
 - tikai radioaktīvo atkritumu galīgai apglabāšanai,
 - tikai izmantotās kodoldegvielas vai radioaktīvo atkritumu uzglabāšanai (plānots uz vairāk nekā 10 gadiem) vietā, kas nav to ražošanas/rašanās vieta.
2. Metālu ieguve un apstrāde:
 - metālu rūdu (tostarp sulfīdu rūdu) apdedzināšanas un kausēšanas iekārtas,
 - iekārtas čuguna vai tērauda ieguvei (pirmējā vai otrējā kausēšana), ieskaitot nepārtrauktu metālliešanu, ar jaudu, kas pārsniedz 2,5 tonnas stundā,
 - iekārtas melno metālu apstrādei:
 - i) velmēšanas iekārtas ar jaudu, kas pārsniedz 20 tonnu nepārstrādāta tērauda stundā;
 - ii) kalves ar veseriem, kuru enerģijas patēriņš pārsniedz 50 kilodžouli (kJ) uz veseri un kuru patērētā siltumenerģija pārsniedz 20 MW;
 - iii) metāla aizsargpārklājumu ražotnes, kurās neapstrādāta tērauda padeve pārsniedz 2 tonnas stundā;

⁽¹⁾ Atomelektrostacijas un citus kodolreaktorus vairs neuzskata par šādām iekārtām, ja visa kodoldegviela un citi radioaktīvie elementi ir pilnībā aizvesti no vietas, kur atrodas attiecīgā iekārta.

- melnā metāla lietuves, kuru jauda pārsniedz 20 tonnu dienā,
- iekārtas:
 - i) krāsainā metāla ieguvei no rūdas, koncentrātiem vai otrreizējām izejvielām, izmantojot metalurģiskos, ķīmiskos vai elektrolītiskos procesus;
 - ii) krāsaino metālu kausēšanai, ietverot sakausēšanu, kā arī ietverot pārstrādes produktu kausēšanu (attīrīšanu, metālliešanu utt.), ar kausēšanas jaudu, kas pārsniedz 4 tonnas dienā svinam un kadmijam vai 20 tonnu dienā visiem citiem metāliem;
- metālu un plastikātu virsmas apstrādes iekārtas, izmantojot elektrolītiskos vai ķīmiskos procesus, kur apstrādes vvertņu tilpums pārsniedz 30 kubikmetru (m³).

3. Minerālu un minerālvielu ieguve un apstrāde:

- cementa ražošanas iekārtas rotējošos cepljos, kuru ražošanas jauda pārsniedz 500 tonnu dienā, vai kaļķu ražošanas iekārtas rotējošos cepljos, kuru ražošanas jauda pārsniedz 50 tonnu dienā, vai citās krāsnīs, kuru ražošanas jauda pārsniedz 50 tonnas dienā,
- azbesta ieguves un azbestu saturošu produktu ražošanas iekārtas,
- stikla, tostarp stiklšķiedras, ražošanas iekārtas, kuru kausēšanas jauda pārsniedz 20 tonnu dienā,
- minerālvielu kausēšanas, tostarp minerālšķiedru ražošanas iekārtas, kuru kausēšanas jauda pārsniedz 20 tonnu dienā,
- iekārtas keramikas izstrādājumu ražošanai, tos apdedzinot, konkrēti dakstiņu, ķieģeļu, ugunsizturīgo ķieģeļu, flīžu, keramikas vai porcelāna ražošanai, ar ražošanas jaudu, kas pārsniedz 75 tonnas dienā un/vai ar ceplja jaudu, kas pārsniedz 4 m³, un ar ceplja piepildījuma blīvumu 300 kg/m³.

4. Ķīmiskā rūpniecība: ražošana šajā punktā ietverto darbību kategoriju nozīmē ir rūpnieciska mēroga ražošana, ķīmiski apstrādājot vielas vai vielu grupas, kas uzskaitītas a) līdz g) apakšpunktā:

- a) ķīmiskās iekārtas organisko vielu ražošanai, to skaitā:
 - i) vienkāršie ogleņūdeņraži (lineārie vai cikliskie, piesātinātie vai nepiesātinātie, alifātiskie vai aromātiskie);
 - ii) skābekli saturošie ogleņūdeņraži, piemēram, spirti, aldehīdi, ketoni, karboksilskābes, esteri, acetāti, ēteri, peroksīdi, epoksīdsveķi;
 - iii) sērogleņūdeņraži;
 - iv) slāpekli saturošie ogleņūdeņraži, piemēram, amīni, amīdi, nitrozosavienojumi, nitrosavienojumi vai nitrāti, nitrili, cianāti, izocianāti;
 - v) fosforu saturoši ogleņūdeņraži;
 - vi) halogēnoogleņūdeņraži;
 - vii) metālorganiskie savienojumi;
 - viii) galvenie plastikas materiāli (polimēri, sintētiskās un celulozes šķiedras);
 - ix) sintētiskās gumijas;
 - x) krāsvielas un pigmenti;
 - xi) virsmas aktīvie aģenti un vielas;

- b) ķīmiskās iekārtas neorganisko vielu ražošanai, to skaitā:
- i) gāzes, tādas kā amonjaks, hlors vai hlorūdeņradis, fluors vai fluorūdeņradis, oglekļa oksīdi, sēra savienojumi, slāpekļa oksīdi, ūdeņradis, sēra dioksīds, karbonilhlorīds;
 - ii) skābes, tādas kā hromskābe, fluorūdeņražskābe, fosforskābe, slāpekļskābe, sālskābe, sērskābe, oleums, sērpaskābe;
 - iii) sārmi, tādi kā amonija hidroksīds, kālija hidroksīds, nātrija hidroksīds;
 - iv) sāļi, tādi kā amonija hlorīds, kālija hlorāts, kālija karbonāts, nātrija karbonāts, perborāts, sudraba nitrāts;
 - v) nemetāli, metālu oksīdi un citi neorganiski savienojumi, tādi kā kalcija karbīds, silīcijs, silīcija karbīds;
- c) ķīmiskās iekārtas fosforu, slāpekli vai kāliju saturoša minerālmēslojuma (vienkārša vai kompleksa) ražošanai;
- d) ķīmiskās iekārtas galveno augu aizsardzības līdzekļu un biocīdu ražošanai;
- e) iekārtas galveno farmaceitisko produktu ražošanai, izmantojot ķīmisku vai bioloģisku procesu;
- f) ķīmiskās iekārtas sprāgstvielu ražošanai;
- g) ķīmiskās iekārtas, kas paredzētas proteīna barības piedevu, fermentu un citu proteīnu ražošanai, izmantojot ķīmiskus vai bioloģiskus procesus;
5. Atkritumu apsaimniekošana:
- bīstamo atkritumu sadedzināšanas, utilizācijas, ķīmiskās apstrādes vai apglabāšanas iekārtas,
 - sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtas, kuru jauda pārsniedz 3 tonnas stundā,
 - nebīstamo atkritumu apglabāšanai paredzētās iekārtas, kuru jauda pārsniedz 50 tonnu dienā,
 - atkritumu izgāztuves, kas var uzņemt vairāk nekā 10 tonnu dienā vai kuru kopējā jauda pārsniedz 25 000 tonnu, izņemot inerto atkritumu izgāztuves.
6. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu, kas pārsniedz 150 000 iedzīvotāju ekvivalentu.
7. Rūpnieciskās iekārtas:
- a) celulozes ražošanai no koksnes vai līdzīgas šķiedras saturošas izejvielas;
 - b) papīra un kartona ražošanai ar ražošanas jaudu, kas pārsniedz 20 tonnu dienā.

8. a) Starppilsētu (tālsatiksmes) dzelzceļa līniju un lidostu ⁽¹⁾ būvniecība, kur galvenā skrejceļa garums ir vismaz 2 100 m;
- b) autoceļu un ātrgaitas automaģistrāļu būvniecība ⁽²⁾;
- c) jaunu četru vai vairāku braukšanas joslu ceļu būvniecība vai esošo divjoslu vai vienzoslas ceļu pārbūve un/ vai paplašināšana, ja šā pārbūvētā ceļa kopējais nepārtrauktais garums ir 10 km vai vairāk.
9. a) Iekšzemes ūdensceļi un ostas iekšzemes ūdenstransporta satiksmei, kas paredzēta kuģiem, kuru kravnesība pārsniedz 1 350 tonnu;
- b) ar krastu saistītas tirdzniecības ostas un piestātnes kravu iekraušanai un izkraušanai, kā arī priekšostas (izņemot prāmju piestātnes), kas var apkalpot kuģus, kuru kravnesība pārsniedz 1 350 tonnu.
10. Gruntsūdeņu ieguves vai mākslīgas gruntsūdens krājumu papildināšanas sistēmas ar kopējo gadā iegūto ūdens tilpumu, kas ir 1 miljons m³ vai vairāk.
11. a) Darbi, kas saistīti ar ūdens resursu pārvietošanu starp upju baseiniem, lai novērstu iespējamo ūdens resursu samazināšanos vienā no baseiniem, ja pārvietotā ūdens daudzums pārsniedz 100 miljonus m³/gadā;
- b) visos citos gadījumos — darbi ūdens resursu pārvietošanai starp upju baseiniem, kur ieguves baseina daudzgadējā vidējā ūdens plūsma pārsniedz 2 000 miljonus m³/gadā un kur pārvietotā ūdens daudzums pārsniedz 5 % no tā plūsmas.
- Abi gadījumi neattiecas uz dzeramā ūdens transportēšanu pa ūdensvadu.
12. Rūpnieciskas nozīmes naftas un dabasgāzes ieguve, kur naftas ieguves apjoms pārsniedz 500 tonnaudienā, bet gāzes ieguves apjoms — 500 000 m³ dienā.
13. Aizsprosti vai citas hidrobūves, kas paredzētas ūdeņu aizturēšanai vai pastāvīgai uzkrāšanai, kur jaunā vai papildus aizturētā vai uzkrātā ūdens tilpums pārsniedz 10 miljonus m³.
14. Naftas, gāzes un ķīmisko vielu transportēšanai paredzēti cauruļvadi, kuru diametrs pārsniedz 800 milimetru (mm), bet garums — 40 kilometru (km).
15. Mājputnu vai cūku intensīvas audzēšanas kompleksi, kuros ir vairāk nekā:
- a) 40 000 vietu mājputniem;
- b) 2 000 vietu nobarojamām cūkām (virs 30 kg) vai
- c) 750 vietu sivēnmātēm.
16. Karjeri un derīgo izrakteņu ieguve atklātos karjeros, kuru virsmas platība pārsniedz 25 hektārus (ha), vai kūdras ieguves vietas, kuru virsmas platība pārsniedz 150 hektāru (ha).
17. Augstsprieguma elektrolīniju būve ar 220 kV vai lielāku spriegumu un līniju garumu, kas pārsniedz 15 km.
18. Naftas, naftas ķīmijas vai ķīmijas produktu glabāšanas iekārtas, kuru ietilpība ir 200 000 tonnu vai lielāka.
19. Citas darbības:

⁽¹⁾ Šajā konvencijā "lidosta" nozīmē tādu lidostu, kas atbilst definīcijai, kura ietverta Čikāgas 1944. gada Konvencijā par Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas izveidi (14. pielikums).

⁽²⁾ Šajā konvencijā "ātrgaitas automaģistrāle" nozīmē ceļu, kas atbilst definīcijai, kura ietverta 1975. gada 15. novembra Eiropas valstu līgumā par starptautiskajām automaģistrālēm.

- materiālu priekšapstrādes (mazgāšana, balināšana, merserizācija) vai šķiedru un audumu krāsošanas ražotnes, kur apstrādes jauda pārsniedz 10 tonnu dienā,
 - ādu un kažokādu mīcēšanas ražotnes, kurās apstrādes jauda pārsniedz 12 tonnu gatavās produkcijas dienā,
 - a) lopkautuves, kurās kautķermeņu ražošanas jauda ir lielāka par 50 tonnām dienā;
 - b) apstrāde un pārstrāde, kas paredzēta pārtikas produktu ražošanai no:
 - i) dzīvnieku izcelsmes izejvielām (izņemot pienu) ar gala produkcijas ražošanas jaudu virs 75 tonnām dienā;
 - ii) augu izcelsmes izejvielām ar gala produkcijas ražošanas jaudu virs 300 tonnām dienā (pamatojoties uz ceturksnī saražotās produkcijas vidējo apjomu);
 - c) piena apstrāde un pārstrāde, kur iegūtā piena daudzums ir lielāks par 200 tonnām dienā (pamatojoties uz vidēji gadā pārstrādāto piena daudzumu);
 - dzīvnieku kautķermeņu un dzīvnieku izcelsmes atkritumu pārstrādes vai otrreizējās izmantošanas iekārtas, kuru pārstrādes jauda pārsniedz 10 tonnas dienā,
 - iekārtas vielu, priekšmetu vai produktu virsmas apstrādei, lietojot organiskos šķīdinātājus, it īpaši ārējai apstrādei, iespieddarbiem, apdrukai, pārklāšanai ar aizsargkārtām, attaukošanai, ūdensnecaurīdībai, glazēšanai, spodrināšanai, krāsošanai, tīrīšanai vai impregnēšanai, ar patēriņu vairāk nekā 150 kg stundā vai vairāk nekā 200 tonnu gadā,
 - iekārtas ogļu (cietais ogleklis) vai elektrografīta ražošanai ar dedzināšanas un grafitizācijas paņēmieni.
20. Jebkura darbība, kas nav ietverta šā pielikuma 1.—19. punktā, ja saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra paredz sabiedrības dalību.
21. Šīs konvencijas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts neattiecas ne uz vienu no iepriekšminētajiem projektiem, ja tos veic tikai vai galvenokārt jaunu metožu vai produktu izpētei, izstrādei un pārbaudei, nepārsniedzot divus gadus, ja vien tas neizraisa nozīmīgu negatīvu ietekmi uz vidi vai veselību.
22. Uz visām izmaiņām darbībās vai to paplašināšanu, ja šādas izmaiņas vai paplašināšana pati par sevi atbilst šajā pielikumā noteiktajiem kritērijiem, attiecas šīs konvencijas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts. Uz visām citām izmaiņām darbībās vai to paplašināšanu attiecas šīs konvencijas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

II PIELIKUMS

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA ŠĶĪRĒJTIESĀ

1. Ja saskaņā ar šīs konvencijas 16. panta 2. punktu domstarpību izšķiršanu nodod šķīrētiesai, puse vai puses paziņo sekretariātam šķīrētiesā izskatāmā jautājuma būtību un jo īpaši norāda tos šīs konvencijas pantus, kuru interpretācija vai piemērošana ir domstarpību pamatā. Sekretariāts saņemto informāciju nodod visām šīs konvencijas Pusēm.
2. Šķīrētiesas sastāvā ir trīs locekļi. Gan prasītājs vai prasītāji, gan otra puse vai puses iecel pa vienam šķīrētiesnesim, un abi šādi ieceltie šķīrētiesneši, savstarpēji vienojoties, iecel trešo šķīrētiesnesi, kas ir šķīrētiesas priekšsēdētājs. Pēdējais minētais šķīrētiesnesis nedrīkst būt tās valsts pilsonis, kas ir domstarpībās iesaistītā puse, un viņa pastāvīgā dzīvesvieta nedrīkst būt kādas domstarpībās iesaistītās puses teritorijā, kā arī viņš nedrīkst būt šo pušu valsts dienestā vai kā citādi saistīts ar izskatāmo lietu.
3. Ja divos mēnešos pēc otra šķīrētiesneša iecelšanas nav iecelts šķīrētiesas priekšsēdētājs, tad pēc kādas domstarpībās iesaistītās puses lūguma turpmākajos divos mēnešos priekšsēdētāju iecel Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretārs.
4. Ja viena no domstarpībās iesaistītajām pusēm neieceļ šķīrētiesnesi divos mēnešos pēc lūguma saņemšanas, otra puse var par to informēt Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretāru, kurš divos turpmākajos mēnešos iecel šķīrētiesas priekšsēdētāju. Pēc iecelšanas šķīrētiesas priekšsēdētājs lūdz pusi, kura vēl nav iecēlusi šķīrētiesnesi, izdarīt to divu mēnešu laikā. Ja attiecīgā puse to neizdara minētajā termiņā, priekšsēdētājs par to informē Eiropas Ekonomikas komisijas izpildsekretāru, kurš turpmākajos divos mēnešos iecel šo šķīrētiesnesi.
5. Šķīrētiesa pieņem lēmumu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un šīs konvencijas noteikumiem.
6. Jebkura šķīrētiesa, kas izveidota saskaņā ar šajā pielikumā paredzētajiem noteikumiem, pieņem savu reglamentu.
7. Šķīrētiesas lēmumus gan procedūras jautājumos, gan arī jautājumos par lietas būtību pieņem ar tās locekļu balsu vairākumu.
8. Tiesa var veikt visus vajadzīgos pasākumus faktu noskaidrošanai.
9. Domstarpībās iesaistītās puses sekmē šķīrētiesas darbu, un jo īpaši, izmantojot visus to rīcībā esošos līdzekļus:
 - a) nodod tās rīcībā visus attiecīgos dokumentus, materiālus un informāciju;
 - b) vajadzības gadījumā nodrošina tai iespējas uzaicināt un uzklausīt lieciniekus vai ekspertus.
10. Puses un šķīrētiesas locekļi ievēro visas tās informācijas konfidencialitāti, kuru tie ir konfidenciali ieguvuši laikā, kad notiek lietas izskatīšana šķīrētiesā.
11. Pēc vienas puses lūguma šķīrētiesa var ieteikt veikt pagaidu aizsardzības pasākumus.
12. Ja viena no domstarpībās iesaistītajām pusēm neierodas šķīrētiesā vai neaizstāv savu viedokli, otra puse var lūgt šķīrētiesu turpināt lietas izskatīšanu un pieņemt galīgo lēmumu. Vienas puses neierašanās šķīrētiesā vai tas, ka tā neaizstāv savu viedokli, nav šķērslis lietas izskatīšanai.
13. Šķīrētiesa var izskatīt un izlemt pretpasības, kas tieši izriet no domstarpību būtības.

14. Ja vien — ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus — šķīrējtiesa nenolemj citādi, tad tiesāšanās izdevumus, ieskaitot atlīdzību šķīrējtiesas locekļiem, domstarpībās iesaistītās puses sedz vienādās daļās. Šķīrējtiesa uzskaita visus savus izdevumus un sniedz pusēm galīgo aprēķinu.

15. Jebkura šīs konvencijas Puse, kam saistībā ar domstarpību priekšmetu ir likumīgas intereses, kuras var ietekmēt konkrētajā lietā pieņemtais lēmums, ar šķīrējtiesas piekrišanu var iesaistīties lietas izskatīšanā.

16. Šķīrējtiesa pieņem lēmumu piecos mēnešos no tās izveidošanas datuma, izņemot gadījumus, kad tā uzskata par vajadzīgu šo termiņu pagarināt par ne vairāk kā pieciem mēnešiem.

17. Šķīrējtiesas lēmumam pievieno pamatojumu. Lēmums ir galīgs un saistošs visām domstarpībās iesaistītajām pusēm.

Šķīrējtiesa paziņo savu lēmumu domstarpībās iesaistītajām pusēm un sekretariātam. Sekretariāts saņemto informāciju nosūta visām šīs konvencijas Pusēm.

18. Visas domstarpības, kas pusēm varētu rasties par lēmuma interpretāciju vai izpildi, jebkura puse var nodot izskatīšanai šķīrējtiesā, kas pieņēmusi attiecīgo lēmumu, vai — ja to nav iespējams sasaukt — citai šķīrējtiesai, ko šim nolūkam izveido tādā pašā kārtībā kā pirmo šķīrējtiesu.
